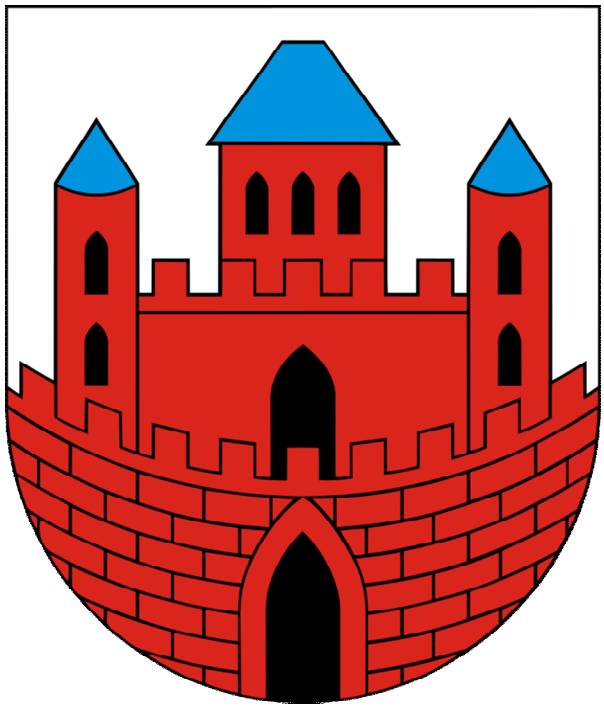
PROJEKT
Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020

ETAP I DIAGNOZOWANIE
WYZNACZANIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I PROPOZYCJA OBSZARU REWITALIZACJI

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
MINISTERSTWO ROZWOJU
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE
Unia Europejska Fundusz Spójności

Stan na 22 maja 2017r.

Wykaz użytych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
Diagnoza	*Diagnoza Gminy Nowe opracowana na potrzebyProgramu Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020*
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
MGOPS	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OR	Obszar rewitalizacji
OZ	Obszar zdegradowany
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności 2007
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
PR	Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PROGRAM	Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020
RPO WK-P 2014 -2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2014-2020
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZPPR	*Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020,* Toruń 2016 r.

WSTĘP

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest w skali gminy na podstawie Programu Rewitalizacji. Program taki nakreśla działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, mające na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego. Program Rewitalizacji jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych, w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020. *Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020* opracowany został na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 poz. 446 z późn. zm.)
Program jest spójnym, strategicznym dokumentem, zawierającym wieloletni plan działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju m.in. poprzez

- wzrost aktywności społecznej;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- ożywienie gospodarcze i wzrost potencjału gospodarczego.

Program został wykonany zgodnie z założeniami i wymogami, określonymi w opracowaniu „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020" Układ treści i zakres merytoryczny Programu w sposób bezpośredni nawiązują do wskazanego dokumentu.

Rewitalizacja łączy działania społeczne i gospodarcze w sposób kompleksowy i nie pomija aspektu przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty rewitalizacyjne określone w Programie będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich". Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział mieszkańców poprzez organizacje i jednostki z terenu Gminy.

Program powstał w procesie partnersko-eksperckim, z wykorzystaniem wniosków płynących z procesu konsultacji społecznych, a także prowadzonych badań i analiz strategicznych (jakościowych i wskaźnikowych ujętych w Diagnozie), analizy dokumentów programowych na lata 2014-2020 oraz ustaleń prowadzonych w wyniku procesu partycypacji społecznej mieszkańców i organizacji z terenu Gminy Nowe.

Projekty rewitalizacyjne w ramach Programu realizowane będą na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania w celu uzyskania najbardziej efektywnych wyników interwencji. Projekty te stanowić będą instrument tzw. interwencji kryzysowej w odpowiedzi na występujące i zidentyfikowane w Diagnozie sytuacji w Gminie Nowe problemy społeczne, funkcjonalno-przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe.

W Programie przyjęto m.in.:

- system wsparcia obszarów kryzysowych poprzez projekty gminne z udziałem lokalnych partnerów i interesariuszy rewitalizacji,
- realizację rozwiązań kompleksowych, powiązanych przestrzennie reagujących na ograniczenie wiodącego problemu danego obszaru,
- włączenie inicjatyw lokalnych i wykorzystanie ich do realizacji projektów,
- możliwość włączenia nowych źródeł finansowania poza środkami własnymi gminy m.in. dotacji bezzwrotnych, środków prywatnych i krajowych oraz funduszy celowych.

Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program posiada szerokie odniesienia i powiązana z dokumentami strategicznymi i planistycznymi w płaszczyźnie zgodności z nadrzędnymi opracowaniami strategicznymi oraz zgodności z opracowaniami rozwojowymi Gminy Nowe.
Powiązania w zakresie zgodności z dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi odnoszą się do dokumentów europejskich, krajowych regionalnych i lokalnych.
Poniżej przedstawiono bezpośrednio powiązania pomiędzy opracowaniem, a dokumentami różnych szczebli, co gwarantuje spójność celów z celami rozwojowymi polityk europejskich i krajowych na lata 2014-2020.

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych nadrzędnych dla Programu Rewitalizacji

Poziom europejski	Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia Europa 2020	Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko -Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Nowe na lata 2012 -2022. Załącznik do Uchwały Nr XXIX/178/12Rady Miejskiej w Nowem z dnia 27 grudnia 2012 r. ze zmianami.
	Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lat 2014-2020	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe
		Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe, załącznik do uchwały Nr XXII/147/16 Rady Miejskiej w Nowem.
	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
	Strategia Rozwoju Kraju 2020	Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Plan odnowy miejscowości Tryl na lata 2010-2017-załącznik nr 1 do uchwały Nr XLI/250/2010r.Rady Miejskiej w Nowem z dnia 29 kwietnia 2010 r. Plan odnowy miejscowości Mątawy – załącznik do uchwały Nr IV/21/10Rady Miejskiej w Nowem z dnia 29 grudnia 2010 r.
	Krajowa Strategia		Strategia Rozwoju Obszaru

	Rozwoju Regionalnego 2010 -2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie		Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego. Uchwała VII/13/2017Komitetu Sterującego ORSG Powiatu Świeckiego z dnia 18 stycznia 2017 roku.
	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030		

Źródło danych: *opracowanie własne*

Program wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie europejskim krajowym, regionalnym i lokalnym, w zakresie jak zilustrowano w poniższym zestawieniu:

Tabela 2. Zakres powiązania *Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020* z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Nazwa dokumentu	Zakres powiązań
Strategia Europa 2020	Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety, do których należą: I. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; II. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Program przyczyni się do realizacji Priorytetu III i Celów 1, 4 i 5. Zaplanowane w jego ramach działania są komplementarne z założeniami Strategii Europa 2020 i wpływają na efektywniejszą ich realizację.
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Zgodnie z założeniami *Narodowego Planu Rewitalizacji* – Gminny Program Rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych, tworząc ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań. Program Rewitalizacji musi zawierać, co najmniej: - diagnozę i identyfikacje potrzeb rewitalizacyjnych, - określenie terytoriów wymagających wsparcia, - wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć, - mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym, -opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację Programu, -ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne, - system monitorowania zmiany i skuteczności działania. Narodowy Plan Rewitalizacji to główny scalający dokument rządowy określający całościowo tytułowy plan rewitalizacji, jego cele i mechanizmy działania, w związku, z czym przedmiotowy Program jest

	zgodny z jego założeniami oraz spełnia jego wymagania.
Krajowa Polityka Miejska 2023	*Krajowa Polityka Miejska 2023* określa kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością. Program wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020 wpisuje się w następujące obszary i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020: • Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego. • Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. • Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020 jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność").
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie: • Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności • Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów • Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014 -2020	Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania Programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach Programów operacyjnych

	oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Program Rewitalizacji uwzględnia wskazania Wytycznych w zakresie rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014-2020.
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	Wytyczne dotyczą koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9.*Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020* opracowano zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020. Plan modernizacji 2020+	Strategia rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego do 2020 roku, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r., stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu. Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo. *„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”* Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety: 1. Konkurencyjna gospodarka; 2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast; 3. Silna metropolia; 4. Nowoczesne społeczeństwo. Wyżej wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom strategicznym. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyśpieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno -gospodarczej przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Nowe została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie, dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P 2014-2020)	Program ten zakłada wsparcie działań, które mają spowodować rozwój regionu pod względem społecznym jak i gospodarczym. Głównym celem dokumentu jest uczynienie województwa kujawsko -pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. *Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020* jest spójny z zapisami RPO WK-P 2014-2020, dotyczącymi rewitalizacji społeczno-gospodarczej dla obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Rewitalizacja wybranych obszarów jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej* *i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*,

	w ramach, którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno-gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym. Efektem tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych. Infrastruktura obszarów wiejskich wspierana będzie także w ramach Osi 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Projekty ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, spadek poziomu bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P 2014-2020 ze środków EFS przede wszystkim: w ramach Osi priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo oraz w ramach Osi 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach: • Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, • Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. W ramach osi priorytetowej 7 Programu z przeznaczeniem na ożywienie społeczne i gospodarcze obszarów wiejskich, które uzupełnione zostaną środkami EFS z przeznaczeniem na odnowę społeczną (oś priorytetowa 11 Programu). Przedsięwzięcia w ramach Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność powinny obejmować kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów wiejskich oraz wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia, a tym samym wpływać na poprawę warunków uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym mieszkańców. Wsparcie uzyskają projekty polegające m.in. na remoncie pomieszczeń czy związane z realizacją innych inwestycji infrastrukturalnych, służących aktywizacji społeczności. Ponadto działania inwestycyjne w obszarze rewitalizacji muszą być związane z działaniami realizowanymi z EFS.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko -Pomorskiego do roku 2020.	Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020 wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: • Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia Programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy Programu Rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020 został opracowany w oparciu o Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych i wykazuje zgodność z regułami opracowania Programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego. Uchwała	Program wpływać będzie na realizację Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego, w następujących celach rozwojowych:

VII/13/2017Komitetu Sterującego ORSG Powiatu Świeckiego z dnia 18 stycznia 2017 roku.	1.5 Podejmowanie działań aktywizujących na rzecz wzrostu zatrudnienia. 2.1 Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu.
Strategia Rozwoju Gminy Nowe na lata 2012 -2022. Załącznik do Uchwały Nr XXIX/178/12 Rady Miejskiej w Nowem z dnia 27 grudnia 2012 r.	*Program Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020* przyczyni się do osiągnięcia zakładanego celu nadrzędnego rozwoju Gminy Nowe, ujętego w Strategii, jako: *„Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej Gminy Nowe i poprawa warunków życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.* Działania rewitalizacyjne miasta uwzględniono w celu 4.2. Strategii *Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego*, wskazując, iż Gmina Nowe będzie podejmować m.in. aktywne działania na rzecz rewitalizacji zabytkowego centrum miasta finansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko -Pomorskiego. Program przyczyni się także do realizacji celu operacyjnego, oraz zadań strategicznych: „Rewitalizacji staromiejskiej części miasta oraz obiektów dziedzictwa kulturowego zlokalizowanych w mieście i na terenie gminy, a także celu: *„Rozwój infrastruktury sportu, turystyki i rekreacji”* z planowanymi zadaniami m.in. Zagospodarowanie terenów gminy na cele rekreacyjno-turystyczne” oraz „Zagospodarowanie nabrzeży Wisły oraz jezior na cele turystyczno -rekreacyjne”. Ponadto rewitalizacja wpisuje się w cel Strategii: „Rozwój budownictwa mieszkaniowego”, gdzie jednym z zadań jest „Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich ”. Poza celami infrastrukturalnymi Program przyczyni się do osiągnięcie celów społecznych wynikających z podejmowanych działań rewitalizacyjnych, a ujętych w Strategii w następujących celach operacyjnych: „Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców” „Ograniczanie bezrobocia” „Ograniczanie zjawisk patologicznych”, a także w celu: „Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej gminy.
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe załącznik nr 1 oraz załącznik nr 2 Kierunki Zagospodarowania przestrzennego do uchwały Nr XI/85/15 Rady Miejskiej w Nowem z dnia 28 października 2015 r.	Według Studium nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego Gminy Nowe jest ochrona wartości przyrodniczych oraz dążenie do przywrócenia równowagi ekologicznej, a więc kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego gminy. *Program Rewitalizacji* przyczyni się do realizacji podstawowych kierunków polityki zagospodarowania przestrzennego: • ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu; • zwiększenie atrakcyjności turystyczno–wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo – krajobrazowych; • wzmocnienie funkcji miasta Nowe, jako siedziby gminy, pełniącej rolę administracyjną, usługowo – gospodarczą i mieszkaniową.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe, załącznik do uchwały Nr XXII/147/16 Rady Miejskiej w Nowem.	Program przyczyni się do realizacji celów strategicznych długoterminowych nakreślonych w PGN, w szczególności cele strategiczne gminy Nowe określono, jako: 2. Podniesienie efektywności energetycznej budynków i obiektów na terenie gminy Nowe. 4. Wdrożenie zrównoważonego energetycznie planowania przestrzennego i zarządzania rozwojem gminy Nowe.

Źródło danych: *opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych*

Uproszczona diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowe 2016-2020

POŁOŻENIE GMINY

Gmina Nowe położona jest w północnej części województwa kujawsko – pomorskiego, w powiecie świeckim. Gmina Nowe zlokalizowana jest na lewym brzegu Wisły. Gmina graniczy od południa z gminami Warlubie, Dragacz, od północy z gminami Gniew i Smętowo Graniczne, a od wschodu z gminami Sadlinki i Grudziądz. Powierzchnia Gminy Nowe wynosi 10 671 ha, co stanowi 7% powierzchni powiatu świeckiego. Siedzibą gminy jest miasto Nowe, które zajmuje powierzchnię357 ha, co stanowi ok. 3,2 % powierzchni Gminy.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Obszar gminy Nowe charakteryzuje się znacznym poziomem lesistości. Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 2740 ha, co stanowi 25,6% ogólnej powierzchni Gminy. System obszarów chronionych na terenie gminy Nowe związany jest z Doliną Dolnej Wisły, gdzie bogactwo przyrodnicze, gdzie występuje duże zróżnicowanie gatunkowe. W obrębie gminy Nowe znajduje się Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Wisły (5563ha), rezerwat przyrody „Osiny" (21,91 ha), fragment rezerwatu przyrody „Wiosło Duże"(7,2 ha), obszar chronionego krajobrazu (Wschodni Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich: 2640 ha), obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, pomniki przyrody (11 obiektów – głównie dęby i lipy). Tereny gminy Nowe wchodzą w skład jednostki Zespół Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego Obejmuje on środkowy fragment doliny dolnej Wisły, po obydwu jej stronach, od Ostromecka po Kozielec w gminie Nowe.
Największym rezerwuarem wód płynących gminy Nowe jest dolny odcinek Wisły. Najdłuższym w Gminie Nowe dopływem Wisły jest Mątawa. Na terenie gminy Nowe znajduje się sześć jezior o łącznej powierzchni 158,9 ha.

DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Gminy Nowe liczba ludności Gminy Nowe w 2016 roku wynosiła 10 130.

Tabela 3. Ogólna liczba mieszkańców

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców	10 681	10 805	10 731	10 669	10 589	10 521	10 130

Źródło danych: *opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS/USC Nowe*

Według danych GUS w Gminie Nowe największą gęstość zaludnienia odnotować należy w mieście Nowe i wynosi ona 1600 os/km^2. Na obszarze wiejskim wskaźnik ten wynosi zaledwie 43 os/km^2.Największy odsetek osób zamieszkuje miasto Nowe (56,48 %). Sieć osadniczą gminy Nowe należy uznać za stosunkowo rozdrobnioną, największa miejscowość wiejska Bochlin koncentruje zaledwie ok.10% mieszkańców. Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców Gminy według zamieszkania.

Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Nowe w podziale na sołectwa (stan na 31.12. 2016 r.)

Obszar sołectwa/Miasto	Ilość mieszkańców

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna | MINISTERSTWO ROZWOJU | WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE | Unia Europejska Fundusz Spójności

BOCHLIN	866
MORGI	691
ZDROJEWO	399
GAJEWO	218
OSINY	86
MAŁY KOMORSK	422
MĄTAWY	350
MILEWKO	126
RYCHŁAWA	855
TRYL	407
M.NOWE	5710
Razem	**10 130**

Źródło danych: *dane Gminy Nowe*

Zaobserwowane w procesie demograficznym zjawisko starzenia się społeczeństwa w gminie Nowe związane jest nie tylko z wydłużeniem życia, ale również z niskim poziomem dzietności. Przekłada się to na coraz mniej korzystne wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie. Maleje liczba dzieci, natomiast wzrasta obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym. Uwzględniając tendencje zmian ludnościowych obserwowane w ostatnich latach na terenie gminy Nowe oraz prognozy ludnościowe dla Polski, województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu świeckiego, zakładać należy dalszy, powolny spadek liczby ludności w gminie Nowe. Ilustruje to poniższe zestawienie.

Tabela 5.Liczba urodzeń i zgonów na terenie gminy Nowe

Lata	Urodzenia	Zgony
2011	105	122
2012	98	107
2013	102	121
2014	99	112
2015	84	123
2016	88	124

Źródło danych: *dane Urzędu Stanu Cywilnego w Nowem*

W strukturze wiekowej ludności gminy Nowe (wg ekonomicznych grup wieku) dominuje ludność w wieku produkcyjnym (14-65 lat dla mężczyzn i 14-59 lat dla kobiet), która stanowi ok. 66,67 % ogółu mieszkańców w Gminie Nowe. Drugą grupę stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym (≥65 lat dla mężczyzn i ≥60 lat dla kobiet), której udział wynosi 18,33%.Trzecią grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym (≤14 lat zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet), obejmująca 15 % mieszkańców Gminy.

Tabela 6. Struktura mieszkańców wg grup wiekowych gmina Nowe (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wyszczególnienie		2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	**Razem**	**10805**	**10731**	**10669**	**10589**	**10521**
	mężczyźni	5337	5294	5276	5219	5166
	kobiety	5468	5437	5393	5370	5355

w wieku przedprodukcyjnym 0-14 lat	**Razem**	**1659**	**1620**	**1621**	**1612**	**1578**
	mężczyźni	839	830	836	814	790
	kobiety	820	790	785	798	788
w wieku produkcyjnym M 14-65, K 14-59	**Razem**	**7406**	**7331**	**7220**	**7107**	**7014**
	mężczyźni	3946	3904	3857	3809	3758
	kobiety	3460	3427	3363	3298	3256
w wieku poprodukcyjnym M-pow.65, K pow. 60	**Razem**	**1740**	**1780**	**1828**	**1870**	**1929**
	mężczyźni	552	560	583	596	618
	kobiety	1188	1220	1245	1274	1311

Źródło: dane Gminy i stat.gov.pl/BDL/Dane dla jednostek podziału terytorialnego

SFERA SPOŁECZNA

Bezrobocie

Na koniec 2016 roku na terenie Gminy Nowe mieszkały 703 osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świeciu, z czego 437 to kobiety, a 266 mężczyźni.

Tabela 7. Bezrobocie w gminie Nowe w latach 2011-2016

Obszar	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina Nowe	1041	1106	1056	952	768	703 679*
w tym: długotrwale bezrobotni (pow. 24 m-cy)	212	261	265	243	220	230

Źródło danych: *dane PUP w Świeciu*

** liczba bezrobotnych mieszkańców na stałe zamieszkałych na terenie Gminy Nowe. Zgodnie z metodologią do dalszych obliczeń wskaźników dla rewitalizacji przyjęto wartość 679 osób.*

W okresie ostatnich 5 lat liczba bezrobotnych w Gminie systematycznie malała (ok. 35 % w stosunku do 2011 roku), co oznacza pozytywną tendencję zniżkową spadku bezrobocia w Gminie. Niepokojącym zjawiskiem na lokalnym rynku pracy jest jeszcze wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Osoby długotrwale bezrobotne (pow. 24 miesięcy) stanowiły 32,73% wszystkich bezrobotnych gminy Nowe. Zjawisko to jest niekorzystne, gdyż generuje zagrożenie wykluczenia społecznego. Jednym z czynników wpływających na ograniczenie aktywności zawodowej mieszkańców jest niski poziom wynagrodzeń.

Pod względem wiekowym najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w gminie Nowe są osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata, a w m. Nowe w przedziale wiekowym 45-54 lata. Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród młodych osób jest głównie następstwem niedostosowania systemu kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy.

Tabela 8.Bezrobotni według wieku (stan na 31 grudnia 2016 r.)

Wiek (lata)	m. Nowe		gmina Nowe	
	Ogółem	kobiety	Ogółem	kobiety

18 - 24	38	24	65	45
25 - 34	79	62	103	75
35 - 44	68	44	61	47
45 - 54	86	54	73	36
55 - 59	38	22	47	24
60 – 64	18	2	27	2
Razem gmina Nowe	**327**	**208**	**376**	**229**

Źródło danych: *dane PUP w Świeciu*

Niepokojącym zjawiskiem na lokalnym rynku pracy jest także niewystarczający poziom wykształcenia bezrobotnych mieszkańców gminy Nowe. Najliczniejszą grupę bezrobotnych w gminie Nowe stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym: 36,13 % oraz gimnazjalnymi poniżej: 36,56 %.

Tabela 9. Bezrobotni w Gminie Nowe według wykształcenia (stan na 31 grudnia 2016 r.)

Bezrobotni wg wykształcenia	m. Nowe	gmina Nowe
wyższe	12	15
policealne i średnie zawodowe	56	40
średnie ogólnokształcące	40	29
zasadnicze zawodowe	129	125
gimnazjalne i poniżej	90	167
Razem gmina Nowe	**327**	**376**

Źródło danych: *dane PUP w Świeciu*

Pomoc społeczna

W 2016 roku ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Nowe korzystały444 gospodarstwa domowe z łączną liczbą korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynoszącą 1093 osoby. W ciągu ostatnich 5 lat notowany jest 19% spadek ilości gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W tym okresie na terenie gminy Nowe polepszyła się sytuacja rodzin. Niepokój rodzi pogarszająca się sytuacja materialna i społeczna osób samotnych.

Tabela10.Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Nowe 2011r.-2016 r.

Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gospodarstwa domowe korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	547	540	520	475	441	444
Osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	1643	1610	1507	1304	1171	1093

Źródło danych*: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowem.*

Według danych M-GOPS w Nowem najczęstszym powodem objęcia pomocą społeczną jest:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- długotrwała lub ciężka choroba,

- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- alkoholizm.

Edukacja

Na system edukacji na terenie Gminy Nowe składają się następujące placówki:
1. Przedszkola:
   - Przedszkole Samorządowe w Nowem
1. Szkoły podstawowe:
   - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Arkadego Fiedlera w Nowem,
   - Szkoła Podstawowa w Trylu z oddziałem przedszkolnym
   - Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich z oddziałem przedszkolnym w Rychławie.
3. Szkoły gimnazjalne:
   - Publiczne Gimnazjum w Nowem,
4. Szkoły ponadgimnazjalne:
   - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Nowem.

W ciągu ostatnich trzech lat można zauważyć duże zróżnicowanie wyników sprawdzianu szóstoklasisty. Do porównania przyjęto wyniki surowe: punktowe (za lata 2011-2014) i procentowe (za lata 2015-2016).
Dla potrzeb uproszczonej diagnozy średni wynik szkół w danym roku został bezpośrednio zestawiony z wynikiem średnim dla województwa celem uzyskania wartości porównawczej.

Tabela 11. Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty uzyskane przez szkoły podstawowe gminy Nowe

Szkoła	Lata					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
SP w Trylu	27	20,5	22,4	20,45	I-70%, II - 78%	I-69%, II 59%
SP w Rychławie	22	20,17	16,18	21,75	I-62%, II-72%	I-63%, II-77%
średni wynik uzyskany przez szkoły Gminy Nowe*	**24,56**	**21,22**	**21,26**	**23,41**	I-61%, II- 73% (SP Nowe, Rychława), II-78% (SP Tryl)	I-57%, II- 61% (SP Nowe, Rychława), II-59% (SP Tryl)
średni wynik uzyskany w województwie kujawsko-pomorskim	**24,94**	**22,14**	**23,6**	**25,02**	I-64%, II- 75% (SP Nowe, Rychława), II-66% (SP Tryl)	I-60%, II- 68% (SP Nowe, Rychława), 56% (SP Tryl)

Źródło danych: *dane Urzędu Gminy Nowe, średni wynik obejmuje również wyniki egzaminu szkoły podstawowej przy Zakładzie Poprawczym w Nowem*

Powyższe porównanie wskazuje, że uczniowie Szkoły Podstawowej w Nowem osiągnęli wyniki niższe od średniej wojewódzkiej, uczniowie Szkoły Podstawowej w Trylu w latach 2015-2016 osiągnęli wyniki wyższe od średniej wojewódzkiej, natomiast uczniowie Szkoły Podstawowej w Rychławie tylko w roku 2016 osiągnęli wynik wyższy od średniej, jednak przeciętny wynik sprawdzianu w tej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie. Szkoły podstawowe w Nowem oraz w Rychławie, uwzględniając kryteria rewitalizacyjne należy zakwalifikować do placówek *„o niskim poziomie kształcenia”.*

Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poziom bezpieczeństwa wyrażany jest głównie ilością przestępstw oraz wykroczeń w odpowiednich kategoriach. Poniżej zaprezentowano zestawienie dla gminy Nowe.

Tabela 12. Przestępstwa i wykroczenia według kategorii odnotowane w latach 2013-2015

Lata	Miasto					Gmina				
	mienie	życie i zdrowie	drogowe	pozostałe	razem	mienie	życie i zdrowie	drogowe	pozostałe	Razem
2013	22	9	11	13	**55**	30	2	42	7	**81**
2014	19	10	7	28	**65**	12	3	15	14	**44**
2015	20	3	9	17	**49**	28	7	15	14	**64**

Źródło danych*: dane Komisariatu Policji w Nowem.*

Powyższe dane wskazują, że jedną z dominujących kategorii w Gminie są przestępstwa przeciwko mieniu (kradzieże, kradzieże z włamaniem), a także zdarzenia o charakterze drogowym. Stosunkowo rzadko dochodzi do zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców. Na strukturę przestępstw i wykroczeń w gminie Nowe mają wpływ m.in. następujące czynniki:
-dobre skomunikowanie Gminy i duża liczba popełnianych kradzieży przez osoby przyjezdne,
-duże nasilenie ruchu pojazdów powodujące ryzyko zdarzeń drogowych
-powiązanie występowania wykroczeń i przestępstw kryminalnych z problemami społecznymi, statusem społecznym części mieszkańców Gminy.

SFERA FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNA

W skład gminy Nowe wchodzi miasto Nowe oraz 10 sołectw: Bochlin, Gajewo, Mały Komorsk, Mątawy, Milewko, Morgi, Osiny, Rychława, Tryl, Zdrojewo. Miejscowości w gminie Nowe to: Bochlin, Dolne Morgi, Gajewo, Gajewo-Zabudowania, Głodowo, Górne Morgi, Kończyce, Kozielec, Mały Komorsk, Mątawy, Milewko, Milewo, Morgi, Nowe, Osiny, Pastwiska, Przyny, Rychława, Tryl, Twarda Góra, Zawada i Zdrojewo.

Rys 1. Mapa gminy Nowe z zaznaczeniem sołectw

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna | MINISTERSTWO ROZWOJU | WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE | Unia Europejska Fundusz Spójności

Źródło danych: *Urząd Gminy Nowe*

Poniżej zastawiono powierzchnię poszczególnych sołectw oraz m. Nowego, uwzględniając występującą przestrzeń zdegradowaną na danym obszarze.

Tabela 13.Zestawienie powierzchni sołectw gminy Nowe.

Sołectwo	Powierzchnia (w ha)	Przestrzeń zdegradowana w powierzchni ogólnej (w ha)
1.BOCHLIN	1 639	2,12
2.MORGI	1 361	0,00
3.ZDROJEWO	418	0,00
4.GAJEWO	832	0,00
5.OSINY	1 264	3,78
6.MAŁY KOMORSK	628	0,00
7.MĄTAWY	1 108	0,00
8.MILEWKO	472	0,00
9.RYCHŁAWA	1 521	5,50
10.TRYL	1 071	0,00
RAZEM Gmina-obszary wiejskie	**10 314**	**11,40**

Źródło danych: *dane Urzędu Gminy Nowe*

Tabela 14.Zestawienie powierzchni Nowego.

Jednostka przestrzenna miasta Nowe	Powierzchnia (w ha)	Przestrzeń zdegradowana w powierzchni ogólnej (w ha)
1.FABRYCZNA, ŁĄKOWA	63	4
2.KOMIEROWSKIEGO, SZPITALNA, KOLEJOWA, SPORTOWA, 1000 LECIA, DWORCOWA, ALEJA 3 MAJA, NOWA	64	2
3.MYŚLIWSKA, JANA PAWŁA II, BRZOZOWA, AKACJOWA, CISOWA, DĘBOWA, JESIONOWA, KASZTANOWA, KLONOWA, LEŚNA, MODRZEWIOWA, ORZECHOWA, ŚWIERKOWA, WRZOSOWA, ZIELONA	32	0
4.NADWIŚLANSKIE II	50	0
5.BRUNONA SUCHEWICZA, DŁUGIE OGRODY, BOCZNA, JANA KUCHCZYŃSKIEGO, NADWIŚLAŃSKIE, TCZEWSKA, WIATRACZNA	26	0
6.CICHA, DŁUGA, GARBUZY, GDAŃSKA, GRUDZIADZKA, KOŚCIELNA, KOŚCIUSZKI, KRÓTKA, PLAC ŚW, ROCHA , PLAC ZAMKOWY, PRZYKOP, RYNEK, SPACEROWA, TARGOWISKO, TYLNA, WĄSKA, WODNA, WOJSKA POLSKIEGO, ZAKĄTEK, BYDGOSKA 1,3,5,7,9,11,13,15,17,19,21,25,27	13	1,2
7.NAD SKARPĄ, PODGÓRNA, ZDUŃSKA, KNIATEK, WISLANA, RYBAKI, KWIATOWA, BYDGOSKA 29,31,33,35,37,39,	66	0
8.NOWY ŚWAT, ULICA NOWY ŚWIAT, BYDGOSKA 2, 4,6,8,10,12,14,16,18,20,22,24,26,28,30,32,38,40, OWOCOWA, 9 MAJA OŚ. 700 LECIA	44	0
Razem m. Nowe	**357**	**7,2**

Źródło danych: *dane Urzędu Gminy Nowe*

Wnioski z diagnozy

Biorąc pod uwagę przeprowadzone na potrzeby Programu Rewitalizacji analizy gminy Nowe za najważniejsze uwarunkowania rozwoju Gminy, należy uznać:

1. Pod względem demograficznym należy, założyć, iż liczba mieszkańców gminy Nowe będzie systematycznie malała. Należy założyć, iż tendencja ta utrzyma się w najbliższych latach. W okresie ostatnich 5 lat liczba mieszkańców gminy Nowe zmniejszyła się ponad 500 osób tj. ok. 5 proc. Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym jest rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym i coraz mniejszy udział w społeczeństwie osób młodych.

2.Zaobserwowane zjawisko starzenia się społeczeństwa w gminie Nowe jest związane nie tylko z wydłużeniem życia, ale również z niskim poziomem dzietności. Przekłada się to na coraz mniej korzystne wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie. Maleje obciążenie demograficzne dziećmi, natomiast wzrasta obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym.

3. Gmina Nowe posiada korzystny kształt sieci osadniczej - pozwalający na stosunkowo łatwą realizację zadań własnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, a więc na tle innych gmin ułatwiający osiągnięcie wysokiej jakości życia mieszkańców.

4.Sytuacja na rynku pracy jest obecnie relatywnie korzystna z uwagi na trend spadku bezrobocia na terenie Gminy, ale nie wynika z potencjału endogenicznego jednostki.

5.Istotnym problemem dla gminy Nowe, szczególnie na obszarach wiejskich, jest bezrobocie wśród osób młodych w przedziale wiekowym 25 –34 lata roku życia, które stanowią 14,65 % wszystkich bezrobotnych w Gminie. Osoby długotrwale bezrobotne (pow. 24 miesięcy) stanowiły na koniec 2016 roku 32,73% wszystkich bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Nowe.

6. W zakresie pomocy społecznej, co 10 mieszkaniec Gminy nadal jest świadczeniobiorcą środowiskowej pomocy udzielanej przez MGOPS. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Nowe wynosi blisko 11proc.

7.Największymi wyzwaniami w sferze społecznej dla Gminy jest walka z ubóstwem, bezrobociem, problemami mieszkańców wynikającymi z samotności oraz potrzeb związanych z ochroną społeczną i materialną rodziny. Powyższe zjawiska stanowią główne powody korzystania pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Nowe.

8. Nadal niezadowalający jest stopień aktywności zawodowej mieszkańców na terenie Gminy. Głównymi czynnikami wpływającymi na ograniczenie skali aktywności zawodowej mieszkańców są: niewystarczający poziom wykształcenia, niski poziom wynagrodzeń i niedostosowany do potrzeb i oczekiwań rynku pracy system kształcenia.

9. W zakresie edukacji głównymi wyzwaniami jest wzmocnienie poziomu wiedzy uczniów, a także poprawa wyników nauczania poprzez wsparcie uczniów w postaci dodatkowych zajęć i projektów edukacyjnych.

10.W Gminie występuje zmienna liczba przestępstw na terenach wiejskich. Struktura popełnianych przestępstw i wykroczeń wskazuje na dominujący rodzaj przestępstw przeciwko mieniu i drogowych. Występowanie zjawisk kryminalnych wiąże się często z charakterem Gminy, jako miejsca odwiedzanego przez osoby przyjezdne z uwagi na położenie komunikacyjne obszaru i nasilony przepływ osób.

11. W sferze funkcjonalno-przestrzennej głównym problemem jest występowanie powierzchni częściowo zdegradowanych terenów gminnych. Na terenie Gminy występują tereny zdegradowane, mające charakter m.in. przestrzeni pokolejowej, poprzemysłowej, tereny po dawnych ośrodkach wypoczynkowych, tereny poszkolne, a także zdegradowana przestrzeń o charakterze użyteczności publicznej (niezużytkowane obecnie ciągi komunikacyjne). Na terenach zdegradowanych znajdują się

m.in. budynki częściowo, albo całościowo wymagające remontu lub adaptacji pod nowe funkcje użytkowania.

Delimitacja obszarów

Prowadzenie procesu rewitalizacji w Gminie wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

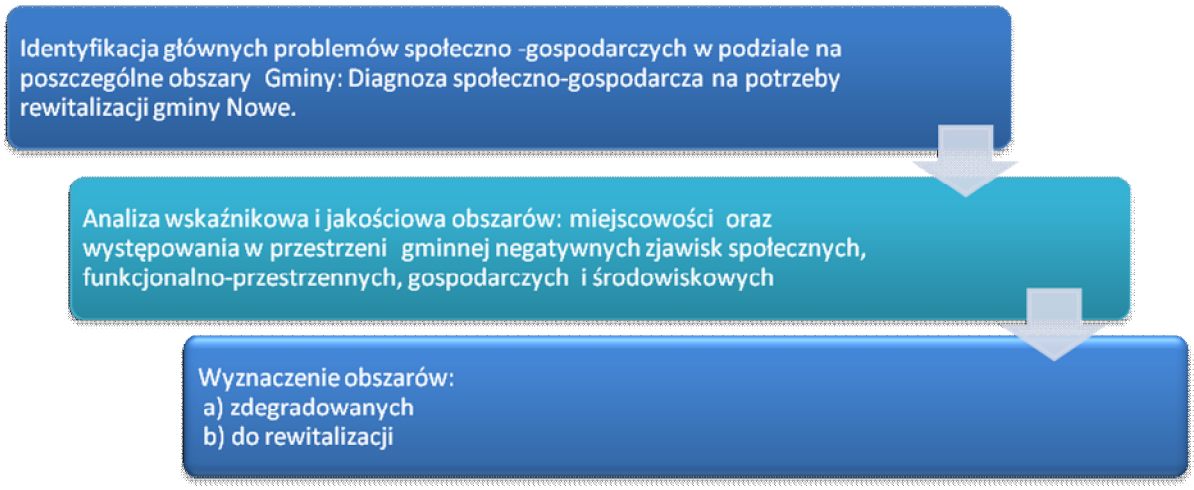
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto na obszarze występuje, co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego Program Rewitalizacji zawierający w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Z racji tego, że Gmina Nowe jest gminą miejsko-wiejską oraz tego, że miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy, proces delimitacji przeprowadzono w sposób mieszany, tj. osobno dla terenów miejskich oraz osobno dla terenów wiejskich.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczo – przestrzennej w ramach Diagnozy Gminy, która pozwoliła na określenie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Zobiektywizowane metody i wskaźniki pozwoliły na wskazanie tych obszarów, które charakteryzuje szczególnie intensywna koncentracja szeregu niekorzystnych zjawisk, Wyznaczenie obszarów zdegradowanego i do rewitalizacji Gminy Nowe przebiegało w sposób etapowy, przedstawia to poniższy diagram:

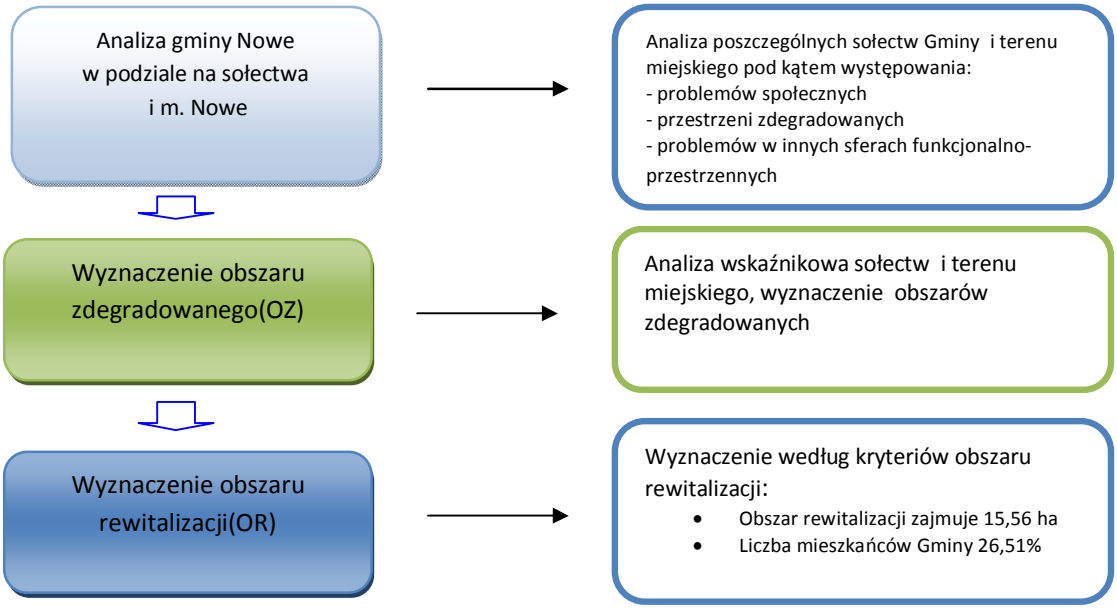
Rys.2. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Nowe

Źródło danych: *opracowanie własne*

W ramach procesu delimitacji obszaru skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk problemowych, w tym głównie natury społecznej. Przebieg procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji Gminy Nowe przebiegał następująco:

Rys.3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Nowe

Źródło danych: *opracowanie własne*

Analiza wskaźnikowa dla wyznaczenia obszarów została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w *„Zasadach Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych(…)”*, Toruń 2016 r.

W celu wskazania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji miasto Nowe podzielono na jednostki strukturalne przestrzeni miejskiej, obszary wiejskie analizowano w układzie przestrzennym sołectw. Następnie, zgodnie z podziałem na miejskie jednostki strukturalne i sołectwa zebrano dane ilościowe, które są podstawą do wyznaczenia obszarów zdegradowanych. Surowe dane liczbowe zostały przeanalizowane przy wykorzystaniu metody analizy wskaźnikowej. Zestawienie danych

ilościowych zebranych pod potrzeby wyznaczenia terenów zdegradowanych przedstawiono poniżej w tab.15 i 16.

Tabela 15. Dane ilościowe zebrane pod potrzeby wyznaczenia terenu zdegradowanego – tereny wiejskie.

Sołectwo	ilość mieszkańców	powierzchnia w hektarach	liczba osób bezrobotnych	ilość osób w wieku produkcyjnym K18-59, M 18-64	udział osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym	liczba dzieci w wieku 3-5 zamieszkujących dany obszar	liczba dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola JST)	liczba dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola JST+ inne)
BOCHLIN	866	1 639	48	539	0,09	29	17	17
MORGI	691	1 361	65	466	0,14	26	12	12
ZDROJEWO	399	418	38	245	0,16	17	6	6
GAJEWO	218	832	23	144	0,16	4	0	1
OSINY	86	1 264	10	63	0,16	1	0	1
MAŁY KOMORSK	422	628	30	271	0,11	16	9	9
MĄTAWY	350	1 108	30	233	0,13	11	2	2
MILEWKO	126	472	9	94	0,10	3	0	1
RYCHŁAWA	855	1 521	64	579	0,11	29	1	21
TRYL	407	1 071	22	264	0,08	16	6	6
RAZEM	**4420**	**10 314**	**339**	**2 898**	**1,24**	**152**	**53**	**76**
Wartość średnia w Gminie	**442**	**1 031**	**34**	**290**	**15**	**5**	**8**	**7,6**

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
MINISTERSTWO ROZWOJU
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE
Unia Europejska Fundusz Spójności

Sołectwo	liczba gospodarstw domowych	liczba gospodarstw domowych stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	ilość osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym uwaga mężczyźni > 65 lat, kobiety >60 lat	przestrzeń zdegradowana w powierzchni ogólnej w hektarach	liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze za rok 2015r.
BOCHLIN	221	23	59	74	163	2,12	7
MORGI	167	32	73	64	77	0,00	5
ZDROJEWO	91	10	23	27	68	0,00	2
GAJEWO	63	11	28	18	40	0,00	3
OSINY	25	4	10	3	13	3,78	8
MAŁY KOMORSK	95	24	35	37	65	0,00	4
MĄTAWY	78	12	29	26	61	0,00	1
MILEWKO	28	7	21	11	17	0,00	1
RYCHŁAWA	205	21	60	53	120	5,50	9
TRYL	92	16	46	24	59	0,00	3
RAZEM	**1 065**	**160**	**384**	**337**	**683**	**11,40**	**43**
Wartość średnia w Gminie	**106,5**	**16**	**38,4**	**33,7**	**68,3**	**1,14**	**4,3**

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*

Tabela 16.Dane ilościowe zebrane pod potrzeby wyznaczenia terenu zdegradowanego – tereny miejskie.

Jednostka przestrzenna miasta	ilość mieszkańców	powierzchnia (w ha)	liczba osób bezrobotnych	ilość osób w wieku produkcyjnym K18-59, M 18-64	Udział osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym	liczba dzieci w wieku 3-5 zamieszkujących dany obszar	liczba dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola JST)	liczba dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola JST+ inne)
NOWE 1	58	63	2	29	0,07	1	0	0
NOWE 2	720	64	54	438	0,12	15	14	15
NOWE 3	735	32	23	445	0,05	15	15	15
NOWE 4	980	50	44	705	0,06	30	16	16
NOWE 5	827	26	46	459	0,10	17	12	13
NOWE 6	1 052	13	96	741	0,13	24	17	22
NOWE 7	472	66	34	297	0,11	20	13	14
NOWE 8	866	44	41	517	0,08	28	8	11
RAZEM	**5 710**	**357**	**340**	**3 631**	**0,72**	**150**	**95**	**106**
Wartość średnia m. Nowe	**646,25**	**44,63**	**42,50**	**453,86**	**0,09**	**18,75**	**11,88**	**13,25**

Jednostka przestrzenna miasta	liczba gospodarstw domowych	liczba gospodarstw domowych stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej	ilość osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym uwaga mężczyźni > 65 lat, kobiety >60 lat	przestrzeń zdegradowana w powierzchni ogólnej w hektarach
NOWE 1	32	2	4	0	17	4
NOWE 2	266	26	49	48	179	2
NOWE 3	189	6	10	20	117	0
NOWE 4	328	2	6	39	187	0
NOWE 5	374	15	25	30	324	0
NOWE 6	396	72	132	79	183	1,2
NOWE 7	113	13	38	29	89	0
NOWE 8	298	22	32	35	220	0
RAZEM	**1 996**	**158**	**296**	**280**	**1 316**	**7,2**
Wartość średnia m. Nowe	**249,5**	**19,75**	**37**	**35**	**164,5**	**0,9**

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*

W celu wyznaczenia konkretnych sołectw i przestrzeni miasta do rewitalizacji przeprowadzono analizę wskaźnikową korzystając z listy wskaźników zawartych w „Zasadach programowania…" Przy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji dla terenów miejskich i wiejskich gminy dane ilościowe przekształcono w dane procentowe obrazujące nasilenie danego problemu w gminie Nowe. Ustalono także wartość średnią danego wskaźnika, ze względów na odmienną specyfikę terenów miejskich i wiejskich zdecydowano o tym, by średnie wyznaczyć osobno dla terenów miejskich i osobno dla terenów wiejskich gminy. Zdaniem badających pozwoliło to na zobiektywizowanie kryteriów wyboru oraz ustalenie właściwych średnich typowych dla badanych obszarów. Zestawienie wyników analizy wskaźnikowej przedstawiono w tabeli nr 17, 18 i 19 (kolorem czerwonym zaznaczono wartości odchylenia względem średniej wartości danego wskaźnika).

Tabela 17.Wynik analizy wskaźnikowej gmina Nowe - obszar wiejski

Sołectwo	Wskaźnik 1 Udział ludności w wieku poprodukcyj -nym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 2 Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 3 Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 6 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 7 Udział gospodarstw domowych- stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 10 Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym	Wskaźnik 13 Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)	Wskaźnik 16 Liczba przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców za rok 2015r.	Wskaźnik 21 Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
BOCHLIN	**18,82%**	**30,24%**	8,91%	6,81%	10,41%	58,62%	Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów za lata 2011-2016 na tle średniego wyniku gminy Nowe oraz województwa kujawsko-pomorskiego. .	8,08	**0,13%**
MORGI	11,14%	16,52%	**13,95%**	**10,56%**	**19,16%**	**46,15%**		7,24	0,00%
ZDROJEWO	**17,04%**	**27,76%**	**15,51%**	5,76%	10,99%	**35,29%**		5,01	0,00%
GAJEWO	**18,35%**	**27,78%**	**15,97%**	**12,84%**	**17,46%**	**25,00%**		**13,76**	0,00%
OSINY	15,12%	20,63%	**15,87%**	**11,63%**	**16,00%**	100,00%		**93,02**	**0,30%**
MAŁY KOMORSK	15,40%	**23,99%**	11,07%	8,29%	**25,26%**	56,25%		**9,48**	0,00%
MĄTAWY	**17,43%**	**26,18%**	**12,88%**	8,29%	15,38%	**18,18%**		**2,86**	0,00%
MILEWKO	13,49%	18,09%	9,57%	**16,67%**	**25,00%**	**33,33%**		**7,94**	0,00%
RYCHŁAWA	14,04%	20,73%	11,05%	7,02%	10,24%	72,41%		**10,53**	**0,36%**
TRYL	14,50%	22,35%	8,33%	**11,30%**	**17,39%**	**37,50%**		7,37	0,00%
Wartość średnia w gminie –obszary wiejskie	**15,45%**	**23,57%**	**11,70%**	**8,69%**	**15,02%**	**50,00%**	**Wartość według Tabeli 18**	**9,73**	**0,11%**

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*

Tabela 18. Wskaźnik 13: Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Sołectwo	Miejscowość	Wyniki uzyskane przez szkołę	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
BOCHLIN	BOCHLIN	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
	KOZIELEC	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
MORGI	KOŃCZYCE	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
	DOLNE MORGI	SP w Trylu	27	20,5	22,4	20,45	I-70%, II - 78%	I-69%, II 59%
	GÓRNE MORGI	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
ZDROJEWO	ZDROJEWO	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
GAJEWO	GAJEWO	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
	GAJEWO-ZABUD	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
OSINY	GŁODOWO	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
	OSINY	SP nr 2 w Nowem	24,76	21,79	21,75	24,51	I-61%, II -73%	I-54%, II -59%
MAŁY KOMORSK	MAŁY KOMORSK	SP w Trylu	27	20,5	22,4	20,45	I-70%, II - 78%	I-69%, II 59%
	PASTWISKA	SP w Trylu	27	20,5	22,4	20,45	I-70%, II - 78%	I-69%, II 59%
MĄTAWY	MĄTAWY	SP w Trylu	27	20,5	22,4	20,45	I-70%, II - 78%	I-69%, II 59%
MILEWKO	MILEWKO	SP w Rychławie	22	20,17	16,18	21,75	I-62%, II-72%	I-63%, II-77%
RYCHŁAWA	MILEWO	SP w Rychławie	22	20,17	16,18	21,75	I-62%, II-72%	I-63%, II-77%
	PRZYNY	SP w Rychławie	22	20,17	16,18	21,75	I-62%, II-72%	I-63%, II-77%
	RYCHŁAWA	SP w Rychławie	22	20,17	16,18	21,75	I-62%, II-72%	I-63%, II-77%
	TWARDA GÓRA	SP w Rychławie	22	20,17	16,18	21,75	I-62%, II-72%	I-63%, II-77%
TRYL	TRYL	SP w Trylu	27	20,5	22,4	20,45	I-70%, II - 78%	I-69%, II 59%
Średni wynik szkół podstawowych gminy Nowe			24,56	21,22	21,26	23,41	I-61%, II- 73% (SP Nowe, Rychława), II-78% (SP Tryl)	I-57%, II- 61% (SP Nowe, Rychława), II-59% (SP Tryl)

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
MINISTERSTWO ROZWOJU
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE
Unia Europejska Fundusz Spójności

Średni wynik szkół podstawowych województwo kujawsko-pomorskie	24,94	22,14	23,6	25,02	I-64%, II- 75% (SP Nowe, Rychława), II-66% (SP Tryl)	I-60%, II- 68% (SP Nowe, Rychława), 56% (SP Tryl)

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*

Tabela 19.Wyniki analizy wskaźnikowej m. Nowe

Jednostka przestrzenna	Wskaźnik 1 udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 2 stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 3 Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 6 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 7 Udział gospodarstw domowych- stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 10 Odsetek dzieci zamieszkujących dany obszar w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym	Wskaźnik 21 Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
NOWE 1	**29,31%**	**58,62%**	6,90%	**6,90%**	6,25%	**0,00%**	**1,12%**
NOWE 2	**24,86%**	**40,87%**	**12,33%**	**6,81%**	**9,77%**	100,00%	**0,56%**
NOWE 3	15,92%	26,29%	5,17%	1,36%	3,17%	100,00%	0,00%
NOWE 4	19,08%	26,52%	6,24%	0,61%	0,61%	**53,33%**	0,00%
NOWE 5	**39,18%**	**70,59%**	**10,02%**	3,02%	4,01%	76,47%	0,00%
NOWE 6	17,40%	24,70%	**12,96%**	**12,55%**	**18,18%**	91,67%	**0,33%**
NOWE 7	18,86%	29,97%	**11,45%**	**8,05%**	**11,50%**	**70,00%**	0,1%
NOWE 8	**25,40%**	**42,55%**	7,93%	3,70%	7,38%	**39,29%**	0,00%
Wartość średnia m. Nowe	**23,05%**	**36,24%**	**9,36%**	**5,18%**	**7,92%**	**70,66%**	**0,26%**

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*

Obszar zdegradowany Gminy Nowe

Miasto Nowe

Badając terem miasta posługiwano się schematem przypisanym dla małych miast (podrozdział 6.4.3. Zasad programowania…). Wydzielając jednostki strukturalne kierowano się przede wszystkim ich spójnością społeczną, przestrzenną i problemową. Zgodnie zasadami wyznaczenie obszaru zdegradowanego na obszarze miejskim przeprowadzono badając wydzielone jednostki strukturalne wykorzystując cztery wybrane wskaźniki tj.:

1. Wskaźnik 2: Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
2. Wskaźnik 3:Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
3. Wskaźnik 6: Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
4. Wskaźnik 21: Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

Wybrane wskaźniki pochodzą z zatwierdzonej listy wskaźników i najlepiej odnoszą się do zidentyfikowanych problemów społecznych i przestrzennych ujawnionych w wyniku diagnozy przeprowadzonej na potrzeby *Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020.*
W skład obszaru zdegradowanego na terenie Nowego wchodzą jednostki przestrzeni miejskiej posiadające min. dwa wskaźniki niekorzystnie odstające od średniej w Gminie, a jeden z nich ma charakter społeczny.

Tabela 20. Delimitacja obszaru zdegradowanego mi. Nowe

Jednostka przestrzenna miasta Nowe	Wskaźniki sfery społecznej			Wskaźnik sfery przestrzenno -funkcjonalnej
	Wskaźnik 2 Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 3 Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 6 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 21 Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
NOWE 1	**58,62%**	6,90%	**6,90%**	**1,12%**
NOWE 2	**40,87%**	**12,33%**	**6,81%**	**0,56%**
NOWE 6	24,70%	**12,96%**	**12,55%**	**0,33 %**
Wartość średnia m. Nowe	**36,24%**	**9,36%**	**5,18%**	**0,26 %**

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*
(Kolorem czerwonym oznaczono w tabeli wartości gorsze od przeciętnej w gminie)

Wskazane obszary miasta, jaki stanowią jednostki przestrzenne 1,2 i 6, odznaczają się gorszą od przeciętnej w mieście sytuacją społeczną pod względem wskazanych problemów tj. wysokiego udziału osób starszych w ludności produkcyjnej, dużej ilości osób bezrobotnych oraz znacznego

odsetka osób korzystających z pomocy społecznej. Tym samym za obszar zdegradowany Nowego, uznać należy jednostki strukturalne wyznaczone następującymi granicami ulic:

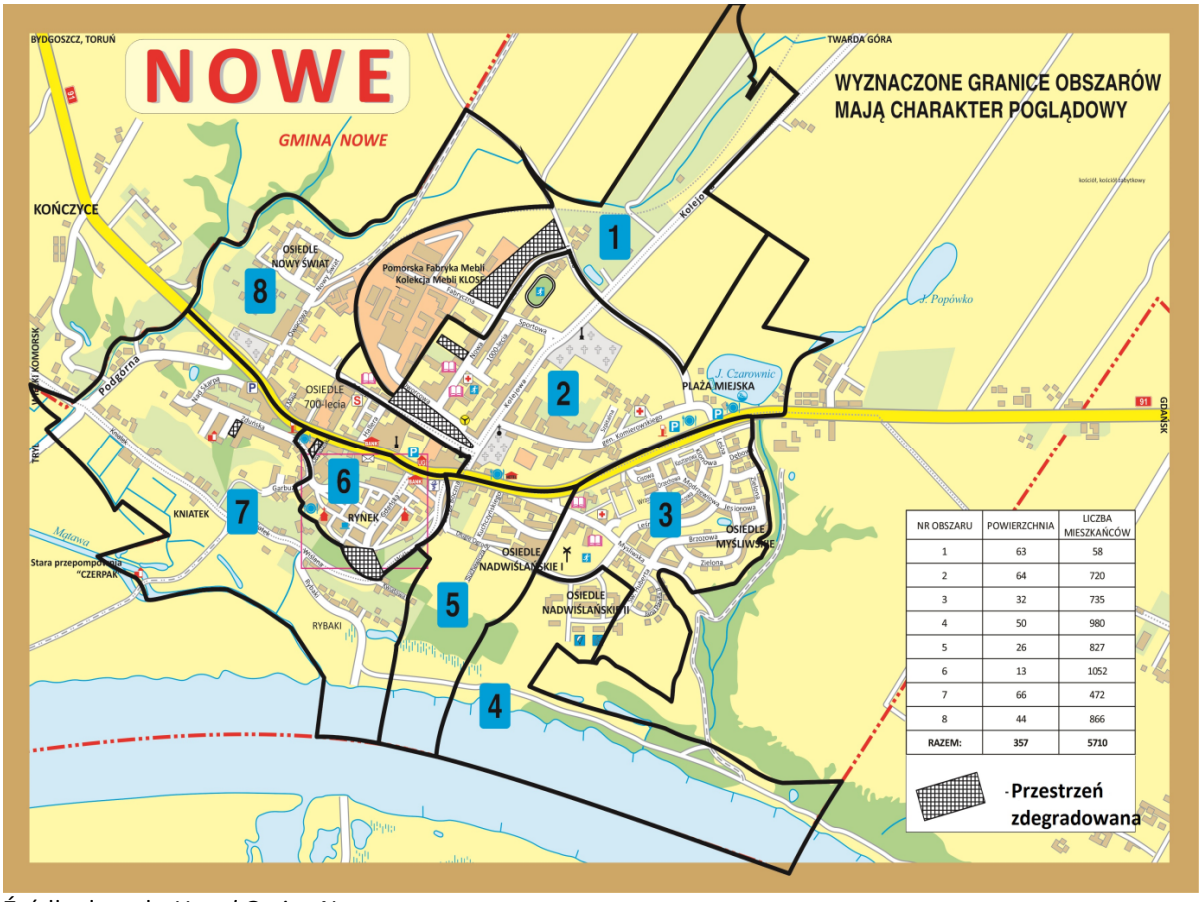
Tabela 21.Obszar zdegradowany -miasto Nowe

Obszar zdegradowany miasto Nowe/ jednostki strukturalne przestrzeni miejskiej m. Nowe
1.FABRYCZNA, ŁĄKOWA
2.KOMIEROWSKIEGO, SZPITALNA, KOLEJOWA, SPORTOWA, 1000 LECIA, DWORCOWA, ALEJA 3 MAJA, NOWA
6.CICHA, DŁUGA, GARBUZY, GDAŃSKA, GRUDZIADZKA, KOŚCIELNA, KOŚCIUSZKI, KRÓTKA, PLAC ŚW, ROCHA , PLAC ZAMKOWY, PRZYKOP, RYNEK, SPACEROWA, TARGOWISKO, TYLNA, WĄSKA, WODNA, WOJSKA POLSKIEGO, ZAKĄTEK, BYDGOSKA 1,3,5,7,9,11,13,15,17,19,21,25,27

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*

Na poniższym rysunku wskazano graficzną lokalizację obszaru zdegradowanego m. Nowe

Rys.4. Obszar zdegradowany m. Nowe

Źródło danych: *Urząd Gminy Nowe*

Obszary wiejskie

Zgodnie z ZPPR rozdział: 6.4.2 „Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu", do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć miejscowości / sołectwa spełniające jednocześnie kryteria:

- występowania co najmniej dwóch problemów społecznych, a wskaźniki dla tych problemów przyjmują wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla gminy

oraz

- obecności przestrzeni zdegradowanej, która może zostać zaadaptowana do celów rozwoju społecznego lub do celów rozwoju gospodarczego (Cel A lub Cel B wskazane w rozdziale 6.4.2)

lub

- występowania innego rodzaju problemu rozwojowego reprezentującego sfery gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną lub środowiskową.

Wszystkie sołectwa gminy Nowe zostały przeanalizowane w zakresie wskaźników ujętych w Tabeli 17 – 18, wskaźniki odnoszą się do sfery społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.
Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego dla terenów wiejskich gminy Nowe wybrano wskaźniki w największym stopniu odnoszące się do zidentyfikowanych problemów społecznych, odzwierciedlające sytuację społeczną mieszkańców sołectw i przestrzenną terenów wiejskich Gminy, biorąc pod uwagę także macierz wykluczeń wskaźników według wytycznych ZPPR. Uwzględniono wskaźniki odnoszące się do problemów edukacji i bezpieczeństwa, jako kluczowych czynników mających wpływ na degradację obszarów Gminy. Sytuacja kryzysowa pod względem problemów społecznych w obszarze edukacji (niski poziom kształcenia) oraz bezpieczeństwa (zagrożenia przestępczością dla mieszkańców) ujawnia się najsilniej na obszarach wiejskich Gminy w sołectwie Rychława. Powyższe kwalifikuje ten obszar, jako zdegradowany do objęcia *Programem Rewitalizacji dla Gminy Nowe na lata 2016-2020*. Poniżej zestawiono wskaźniki na podstawie, których dokonano wyboru obszaru do rewitalizacji sołectwa spełniające kryteria obszaru zdegradowanego.

Tabela 22. Delimitacja obszaru zdegradowanego w gminie Nowe -obszary wiejskie

Sołectwo	Wskaźniki sfery społecznej		Wskaźnik sfery przestrzenno -funkcjonalnej
	Wskaźnik 13 Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)	**Wskaźnik 16** Liczba przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców za 2015 rok.	**Wskaźnik 21** Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
RYCHŁAWA	Wskaźnik wg kryterium szczegółowego	**10,53**	**0,36%**
Wartość średnia dla gminy-obszary wiejskie	**Wartość według Tabeli 19**	**9,73**	**0,11%**

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Nowe*
(Kolorem czerwonym oznaczono w tabeli wartości gorsze od przeciętnej w gminie i spełniające jednocześnie wskazane zasady wyznaczenia OZ na obszarach wiejskich)

Kryterium obszaru zdegradowanego na terenach wiejskich spełnia w Gminie Nowe sołectwo Rychława na podstawie:

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna | MINISTERSTWO ROZWOJU | WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE | Unia Europejska Fundusz Spójności

- miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego) oraz
-wyższa od średniej wartości w Gminie jest tam liczba przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców.
Jednocześnie występuje w sołectwie Rychława przestrzeń zdegradowana, a jej udział jest większy niż średnia wartość dla innych sołectw na terenie Gminy.

Na poniższym rysunku wskazano graficzną lokalizację obszaru zdegradowanego gminy Nowe (obszary wiejskie).

Obszar rewitalizacji Gminy Nowe

W przypadku gminy Nowe obszar zdegradowany jest równy obszarowi rewitalizacji. Poniżej przedstawiono zestawienie obszaru rewitalizacji gminy Nowe.

Tabela 23.Powierzchnia i ludność Gminy Nowe objęta rewitalizacją

Obszar	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
m. Nowe	1830	18,07	140	1,31
Rychława	855	8,44	1 521	14,25
Razem OR	**2 685**	**26,51**	**1661**	**15,56**

Źródło danych: *dane Urzędu Gminy w Nowem*

Wskazany obszar rewitalizacji gminy Nowe zamieszkały jest przez 2685 osób, co stanowi 26,51% mieszkańców Gminy. Powierzchnia obszaru wynosi 1661 ha, co stanowi 15,56% ogólnej powierzchni Gminy. Przyjęty do rewitalizacji obszar mieści się w wytycznych wskazanych w „Zasadach programowania…", gdyż nie przekracza 20% powierzchni ani 30% ludności Gminy Nowe.